

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ W GMINIE SKOMLIN W ROKU 2023

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.), który zobowiązuje Wójta Gminy do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Wymieniona ustawa w art. 176 określa zadania własne gminy dotyczące działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie gminy. Do zadań tych należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, podnoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
  - a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
  - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy,

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to zespół planowych działań, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań, mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieci w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

W Gminie Skomlin realizowany jest program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2022-2024.

Asystent rodziny systematycznie podnosi swoje kwalifikacje poprzez szkolenia, które pokrywa budżet Gminy Skomlin.

Na terenie gminy Skomlin nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego, jednak mając na uwadze konieczność zapewnienia dzieciom z rodzin, wymagających wsparcia pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego i rozwijania zainteresowań, potrzeby w tym zakresie zapewnia świetlica szkolna w Szkole Podstawowej w Skomlinie, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Skomlinie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Skomlinie.

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy Skomlin ma zapewnione wsparcie od asystenta rodziny, pracowników GOPS oraz innych instytucji, jak szkoła, przedszkole. Osoby z takich rodzin mają również zapewnioną pomoc specjalistyczną (terapeuta ds. uzależnień, skierowanie do psychologa, psychiatry, prawnika).

Na terenie gminy Skomlin nie funkcjonują rodziny wspierające oraz nie organizowano dla nich szkoleń. Naturalną rodziną wspierającą dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych jest ich najbliższe otoczenie, rodziny wielopokoleniowe, które jako pierwsze udzielają wsparcia, opiekują się dziećmi służą radą i pomocą.

Z terenu gminy Skomlin w rodzinie zastępczej przebywa obecnie **troje dzieci**, za które Gmina Skomlin w roku 2023 poniosła wydatki w kwocie **19.369,27 zł**.

Gmina Skomlin w 2023 roku sporządzała sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny i przekazywała je do właściwego wojewody w formie elektronicznej i papierowej.

Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. W Gminie Skomlin realizacją tego zadania zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie uchwały nr XXV/146/2013 Rady Gminy w Skomlinie z dnia 27 lutego 2013 r.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informacje, że rodzina przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wyniknie konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku kierownik przydziela rodzinie asystenta rodziny.

Asystentem rodziny może być osoba, która:

- 1) posiada:
  - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub

- b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony na podstawie ust. 3 i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub
- c) wykształcenie średnie lub średnie branżowe i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;
- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;
- 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Praca asystenta rodziny nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta jest prowadzona.

Asystent rodziny nie może prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Asystent rodziny jest zobowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- a) opracowanie i realizacja we współpracy z członkami rodziny planu pracy z rodziną, plan podlega konsultacji z pracownikiem socjalnym prowadzącym rodzinę,
- b) opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej,
- c) udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zbudowanie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- d) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- e) udzielania pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- f) udzielania pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- g) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- h) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zawodowej,
- i) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychospołecznych,
- j) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin tj. informowanie niezwłocznie odpowiednie służby w tym: Kierownika GOPS, kuratora sądowego, Policję, Pogotowie Ratunkowe, pracownika socjalnego,
- k) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- l) prowadzenie pełnej dokumentacji pracy z rodziną
- m) dokonywanie co 6 miesięcy okresowej oceny sytuacji rodziny i przekazywanie jej do osoby sprawującej funkcję koordynującą,

- n) współpraca z właściwymi organizacjami pozarządowymi, jednostkami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami specjalizującymi się w pracy z rodziną,
- o) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o której mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną,
- p) współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym i koordynatorem pieczy zastępczej,
- q) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną – asystent rodziny w okresie 3 miesięcy od zakończenia pracy z rodziną monitoruje środowisko poprzez wejście do rodziny i sprawdzenie aktualnej sytuacji (minimum 1 raz w miesiącu), każdorazowo sporządza adnotację urzędową dołączoną do akt rodziny,
- r) sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach.

W roku 2023 w tutejszym Ośrodku zatrudniony był 1 asystent rodziny. Na zatrudnienie wydano kwotę **64.039,37 zł** z czego **10.155,56 zł**, to dofinansowanie z Funduszu Pracy, pozostała kwota **53.883,81 zł** to środki własne.

W analizowanym okresie pomocą asystenta objętych było **13 rodzin**. Powody objęcia rodzin pomocą asystenta były przeróżne, a praca z rodzinami polegała na wielokierunkowych działaniach dobranych do zdiagnozowanych potrzeb rodziny.

Lp.	Struktura rodzin objętych pomocą asystenta	Ilość
1.	Liczba rodzin ogółem.	13
2.	Liczba rodzin, z którymi rozpoczęto pracę w 2023 r.	2
3.	Liczba rodzin, z którymi asystent współpracuje powyżej roku.	9
4.	Rodziny pełne.	6
5.	Rodziny niepełne.	7
6.	Ilość osób w rodzinach.	47
7.	Ilość dzieci w rodzinie, pozostających na utrzymaniu.	23
8.	Liczba rodzin z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.	2
9.	Liczba osób dorosłych, wykazujących dysfunkcje rozwojowe lub niepełnosprawność.	3
10.	Liczba dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością.	7
11.	Liczba osób z problemem alkoholowym.	10
12.	Liczba rodzin, w których występuje/występowała przemoc w rodzinie.	1
13.	Liczba rodzin objętych dozorem kuratora.	7
14.	Liczba osób dorosłych, korzystających z porad specjalistów (psycholog, pedagog, terapeuta, psychiatra itp.)	4
15.	Liczba dzieci, korzystających z porad specjalistów (psycholog, pedagog, terapeuta, psychiatra itp.)	10
16.	Liczba rodzin, które odmówiły współpracy z asystentem rodziny.	0
17.	Liczba rodzin, w których zakończono współpracę w 2023r., w tym z powodu:	3
	a) osiągnięcia założonych celów	1
	b) braku współpracy z rodziną	0
	c) osiągnięcia przez małoletnie dzieci pełnoletności	0
	d) zmiana miejsca zamieszkania	2

Ponadto należy nadmienić, że asystent odbył bardzo dużo innych spotkań na rzecz rodzin objętych ich pomocą. Były to spotkania z nauczycielami i wychowawcami, z dyrektorami szkoły i przedszkola, psychologiem, pedagogiem szkolnym, instytucjami, kuratorami sądowymi, prawnikiem, jak również z dzielnicowym i innymi osobami, które mogły się przyczynić do poprawy sytuacji rodziny, objętej pomocą.

Poniżej w tabeli przeanalizujemy problemy występujące w rodzinie i dokonamy oceny osiągniętych efektów przez rodzinę przy pomocy asystenta rodziny.

Problemy występujące w rodzinach i osiągnięte efekty				
Lp.	Problemy występujące w rodzinie	Ilość osób	Osiągnięte efekty	Ilość osób
1.	Brak zatrudnienia.	12	Uzyskanie zatrudnienia.	1
2.	Niskie kwalifikacje zawodowe.	7	Podniesienie kwalifikacji zawodowych.	0
3.	Złe oceny w szkole.	6	Poprawa ocen w szkole.	3
4.	Brak umiejętności dbania o higienę.	4	Prawidłowe nawyki higieniczne.	2
5.	Problem alkoholowy.	9	Podjęcie działań odwykowych, leczenia, terapii.	4
6.	Niska samoocena, brak wiary we własne możliwości.	5	Podniesienie samooceny i wiara we własne możliwości.	2
		Ilość rodzin		Ilość rodzin
7.	Ubóstwo, niewystarczające środki finansowe.	5	Poprawa sytuacji finansowej.	1
8.	Brak umiejętności gospodarowania środkami finansowymi.	3	Nabycie umiejętności gospodarowania środkami finansowymi.	0
9.	Zadłużenie rodziny.	4	Całociowe lub częściowe spłacenie zadłużenia.	1
10.	Zły stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych.	3	Poprawa sytuacji pomieszczeń mieszkalnych.	1
11.	Zaniedbane gospodarstwo domowe (brud).	3	Utrzymanie czystości w gospodarstwie domowym.	0
12.	Niewydolność opiekuńczo – wychowawcza.	4	Poprawa umiejętności opiekuńczo – wychowawczych.	2

13.	Przemoc w rodzinie	1	Ustanie przemocy w rodzinie.	0
14.	Konkubinaty.	3	Zawarcie związku małżeńskiego.	0

Asystent rodziny działa w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Asystent rodziny to osoba, która towarzyszy rodzinie, szczególnie rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań w trudnej sytuacji życiowej.

Podsumowując należy stwierdzić, że asystent jest doradcą rodziny, odnajduje mocne strony, pomaga wykorzystać posiadane zasoby rodziny, które pozwolą na pokonanie trudności. Motywuje do podejmowania działań oraz wspiera w realizacji wyznaczonych, realnych celów. Asystent zwiększa poczucie wpływu na własne życie oraz podnosi samoocenę wszystkich członków rodziny. Nie wyręcza rodziny, ale wskazuje, motywuje oraz naprowadza i modeluje zachowania rodziców względem dzieci. Pokazuje jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak wydawać polecenia i je egzekwować, jak pomagać dzieciom w odrabianiu lekcji. Prowadzi treningi organizacji dnia codziennego, w tym podziału obowiązków między członkami rodziny. Często rodzice potrzebują praktycznej pomocy i wsparcia, w tak wydawałoby się prostych czynnościach, jak gotowanie, zakupy, pielęgnacja i opieka nad dziećmi oraz stymulacja ich rozwoju. Asystent rodziny zachęca do okazywania dzieciom miłości, do przytulania, chwaleń i nagradzania. Motywuje rodziców do dbałości o edukację i rozwój dziecka, do kontrolowania osiągnięć szkolnych dzieci, pokazywania korzyści z uczęszczania dziecka do szkoły, pokazywania, jak prawidłowo i racjonalnie dysponować środkami pieniężnymi. Rodzicom, których dzieci zostały zabrane do pieczy zastępczej, pokazuje, jak postępować i co zrobić, żeby dzieci wróciły do domu.

Należy podkreślić, że jego zadaniem jest doprowadzić do wspierania rodziny przez pewien czas, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

Opracowała:

Aneta Chadryś – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skomlinie